

Burgerschap

Het doel van deze serie is om leerlingen bewust te maken van hun rol als burger in de samenleving en hen te helpen uitgroeien tot actieve en verantwoordelijke deelnemers. In deze serie verkennen we verschillende belangrijke aspecten van burgerschap, zoals wetten en plichten, het recht om te stemmen, wereldwijde betrokkenheid en rechtvaardigheid. Burgerschapsonderwijs is essentieel omdat het leerlingen de kennis, vaardigheden en attitudes bijbrengt die ze nodig hebben om volwaardige burgers te worden. Het stelt hen in staat kritisch te denken, hun eigen mening te vormen, anderen met respect te behandelen en actief een rechtvaardige en inclusieve samenleving te bevorderen.

De eerste les in deze serie gaat over wetten en plichten. De leerling leert verantwoordelijkheden waarom bepaalde wetten en plichten passend zijn bij een bepaalde leeftijd. Ze begrijpen en bespreken de verschillende leeftijdsgroepen waar bepaalde activiteiten of verantwoordelijkheden zijn toegestaan. Ook leren ze hun mening te formuleren en te onderbouwen.

De tweede les gaat over het belang van het stemrecht en het recht om beslissingen te nemen. Studenten leren dat hun stem wordt gehoord en dat hun inbreng belangrijk is in besluitvormingsprocessen in de klas. Ook leren ze over het Nederlandse kiesrecht en vergelijken ze dat met andere landen. De student oefent het vormen van een eigen mening en het praten met anderen.

In de derde les maken we leerlingen bewust van mondiale participatie en rechtvaardigheid. De leerling leert over de ongelijke verdeling van middelen, macht en status en begrijpt de oorzaken en gevolgen van wereldwijde ongelijkheid. De student leert ook over universele waarden en mensenrechten om de impact van zijn acties op de wereld om hem heen te herkennen.

Door middel van interactieve activiteiten, groepsdiscussies en individuele reflectie stimuleren we leerlingen om na te denken over hun rol als burger en stimuleren we hen om actief deel te nemen aan de samenleving. We hopen dat deze reeks lessen studenten zal aanmoedigen om zich uit te spreken, gerechtigheid te zoeken en te werken aan een betere wereld.

LESVOORBEREIDINGSFORMULIER

LESDOEL(EN)	<ul style="list-style-type: none">• Aan het eind van de les kunnen de kinderen redeneren waarom zij denken dat bepaalde wetten en plichten passen bij bepaalde leeftijden. Denk aan het kunnen redeneren waarom mensen pas op hun 18^e mogen stemmen.• Leerlingen kunnen redeneren waarom bepaalde wetten en plichten passen bij bepaalde leeftijden, bijvoorbeeld waarom mensen pas op hun 18e mogen stemmen.• Leerlingen krijgen inzicht in de verschillende leeftijden waarop je bepaalde dingen mag doen en kunnen hierover discussiëren.• Leerlingen oefenen met het formuleren van hun eigen mening en het onderbouwen hiervan.
-------------	--

CASE	LEERACTIVITEIT	METH. WERKVORMEN	MATERIALEN
------	----------------	------------------	------------

<p>ORIENTATIE /</p> <p>Motiverende OPENING</p> <p>ijdsduur:</p>	<p>Motiverende opening</p> <p>Ik vertel de kinderen dat de les gaat over jullie toekomst en wanneer je wat mag doen.</p> <p>Ik vraag aan de kinderen of ze iets kunnen opnoemen wat ze nu nog niet mogen doen maar als ze ouder zijn wel mogen doen. Nadat we een aantal interessante voorbeelden hebben gehoord, vraag ik aan de kinderen of ze het wel eens zijn met de leeftijden waarom ze dit mogen doen. nadat we hier een kort gesprek over hebben gehad, vertel ik tegen de kinderen dat deze les gaat over wanneer je wat mag doen en of we het daar mee eens zijn of niet. Ik vertel dat ik een lijst heb gemaakt met dingen die je op een bepaalde leeftijd mag doen en dat de kinderen mogen raden op welke leeftijd dat mag.</p>	<p>Motiverende opening</p> <p>Klassikale instructie</p>	
<p>UITVOERING/</p> <p>TOEGANG</p> <p>ijdsduur:</p>	<p>Op het schoolplein of een ander plein in de buurt heb ik met stoepkrijt een aantal vakken gemaakt met verschillende leeftijden erop. Ook heb ik een lijst met bepaalde dingen die je vanaf een bepaalde leeftijd mag doen. De kinderen krijgen de opdracht om in het vak te staan waarvan zij denken dat ze dat op die leeftijd zouden mogen doen.</p> <p>Hierna vraag ik aan een aantal kinderen waarom ze in dat vak staan.</p> <p>Voorbeeld: 'Op deze leeftijd mag je stemmen voor de tweede kamer verkiezingen'</p>	<p>Buiten les</p> <p>Gespreksvorm</p> <p>interactievorm</p> <p>Stelopdracht</p> <p>Discussie</p> <p>Mening vormen</p>	<p>Digibord</p> <p>Lijst met leeftijden</p> <p>https://www.kinderrechten.nl/jeugd/leeftijdsladder/</p> <p>Stoepkrijt</p>

	<p>De kinderen kunnen vervolgens kiezen uit een aantal vakken waarin ze kunnen staan. De vakken zijn 10 en onder – 12 – 13 – 14 – 16 – en 18. Bij het voorbeeld van de verkiezingen zouden de kinderen dus in het vak van 18 moeten staan. Het kan ook dat kinderen voor een ander vak gaan en hier kun je dus een gesprek over voeren. Waarom denk je dat? en wie denkt daar anders over? Hieruit komt vanzelf een interessant gesprek over waarom iets wel of niet zou moeten kunnen en zet de kinderen aan om kritisch naar hun eigen mening te kijken. Als alles op de lijst gedaan is gaan we weer naar binnen.</p> <p>Binnen krijgen de kinderen de opdracht om 1 van de dingen die ze mogen doen op een bepaalde leeftijd aan te passen. De kinderen mogen uitleggen waarom ze iets op een andere leeftijd zouden mogen doen dan dat in de wet staat. Bijvoorbeeld stemrecht krijg je op je 18^e maar jij vindt dat het al op je 12^e mag. Hier schrijf je een stukje over op papier. In je tekst is duidelijk beschreven welke wet jij wilt aanpassen en naar welke leeftijd dit aangepast zou moeten worden. Je vertelt natuurlijk ook waarom jij vindt dat deze aanpassing nodig is. Ze maken de opdracht op een kladpapier en daarna schrijven ze het in het net op.</p>		<p>Schoolplein Lijntjespapier</p>
<p>AFSLUITING</p> <p>tijdsduur:</p>	<p>Aan het eind van de les vraag ik aan een aantal kinderen of ze kort willen beschrijven welke wet zij zouden aanpassen en waarom. De kinderen kijken terug naar hun blaadje waar ze alles hebben opgeschreven en mogen een voor een kort beschrijven welke wet zij zouden aanpassen en waarom ze voor deze aanpassing</p>		

	zijn gegaan. De kinderen kunnen hier redeneren waarom zij een bepaalde leeftijd beter vinden dan een ander.		
--	---	--	--

LESVOORBEREIDINGSFORMULIER

STARTPUNT VAN VOORBEREIDING	
EGINSITUATIE	

ESDOEL(EN)	<p>Doel: Leerlingen leren dat hun stem gehoord wordt en dat hun inbreng ertoe doet bij besluitvormingsprocessen in de klas. Zij ervaren dat de ander ook een stem heeft en ontdekken daarbij overeenkomsten en verschillen tussen mensen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen leren dat hun stem gehoord wordt en dat hun inbreng ertoe doet bij besluitvormingsprocessen in de klas. • Leerlingen ervaren dat anderen ook een stem hebben en ontdekken overeenkomsten en verschillen tussen mensen. • Leerlingen leren over het kiesrecht in Nederland en vergelijken dit met andere landen. • Leerlingen oefenen met het formuleren van hun eigen mening en het discussiëren hierover met anderen.
IGEN LEER- DOEL(EN)	

ASE	LEERACTIVITEIT	OD. WERKVORMEN	MATERIALEN
------------	-----------------------	-----------------------	-------------------

<p>ORIENTATIE / Motiverende OPENING</p> <p>Tijdsduur: 15 min</p>	<p>Begin de les met het maken van een woordweb over het kiesrecht in Nederland. Vraag aan de klas om steekwoorden die ze al weten over dit onderwerp. Dit woordweb maken we klassikaal op het digibord. Belangrijke ontbrekende dingen mag je als leraar zelf nog benoemen of proberen kinderen in de juiste richting te krijgen door het geven van tips.</p> <p>De klas zal tijdens het maken van dit woordweb tot de conclusie zijn gekomen dat ze zelf nog geen stem mogen uitbrengen wanneer het gaat om de Nederlandse verkiezingen. Maar de boodschap die je ze wil meegeven is dat hun mening er wel degelijk toe doet.</p>	<p>Interactievorm Instructievorm</p>	<p>Digibord</p>
<p>UITVOERING/ VERBODEN</p> <p>Tijdsduur: 45 min</p>	<p>Er worden verschillende stellingen over de school/klas verdeeld over verschillende groepjes. Binnen ieder groepje bespreken de kinderen met elkaar hoe ze over de stelling denken, dit mag onderling best botsen. Hier wat voorbeeldstellingen waarover de kinderen kunnen discussiëren:</p> <ul style="list-style-type: none"> - School moet later beginnen, maar daardoor ook later eindigen. - De buitenspeelpauze moet minstens een halfuur zijn. - De kinderen mogen meebepalen over hoe het schoolplein eruitziet. <p>Daarna wordt de koppeling gemaakt met het kiesrecht in Nederland en hoe het hier geregeld wordt, daarna wordt de koppeling gemaakt met andere landen. Hiervoor wordt eerst uitleg gegeven over hoe het kiesrecht momenteel in Nederland geregeld is. In Nederland mag je stemmen vanaf je achttiende.</p>	<p>Debatvorm Mening vormen Instructievorm</p>	<p>Stellingen</p>

	<p>Hiervoor moet je de Nederlandse identiteit hebben. Als inwoner van Nederland met de identiteit van een EU-land heb je het recht om te stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen en de provinciale statenverkiezingen.</p> <p>Na deze korte uitleg gaan de kinderen in groepjes bepaalde begrippen bij elkaar zoeken.</p> <p>Hiervoor zijn er drie verschillende kaartjes die bij elkaar passen. Het kaartje met het begrip erop, het kaartje met de uitleg erop en een afbeelding van het begrip.</p> <p>Deze kaartjes zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Tweede Kamer: Bestaat uit 150 leden gekozen door de kiesgerechtigden bij de landelijke verkiezingen, hierin zitten de vertegenwoordigers van de landelijke partijen. Hier wordt al eerst een besluit genomen over een wetsvoorstel. ● Eerste Kamer: Bestaat uit 75 leden indirect gekozen door de kiesgerechtigden bij de provinciale statenverkiezingen. Een wetsvoorstel wordt pas definitief wanneer het hier aangenomen wordt. ● Gemeenteraad: Het bestuur van een bepaalde gemeente gekozen door de kiesgerechtigden bij de gemeenteraadsverkiezingen. Zij nemen de besluiten over belangrijke onderwerpen voor de gemeente. ● Actief kiesrecht: Mensen van boven de 18 die mogen stemmen tijdens de verkiezingen. ● Passief kiesrecht: Iedereen die zich verkiesbaar mag stellen tijdens de verkiezingen. ● Kabinet: Bestaat uit de ministers en staatssecretarissen die samen de uitvoerende macht zijn. <p>Nu wordt het belangrijk dat de kinderen aan de slag gaan met het uitzoeken van hoe kiesrecht geregeld is in andere landen en of elk land wel kiesrecht heeft.</p>	<p>Samenwerken</p>	<p>Digibord</p> <p>Begrippenkaartjes</p> <p>Definitiekaartjes</p> <p>Afbeeldingkaartjes</p>
--	--	--------------------	---

	<p>Hiervoor verdeel je de klas in groepjes. Ieder groepje krijgt van de leerkracht een land waarbij ze uit moeten zoeken hoe kiesrecht en de verkiezingen in dat land werkt. Welke landen er verdeeld worden mag de leerkracht zelf bepalen, maar het is natuurlijk leuk om verschillende voorbeelden ter sprake te laten komen. Denk hierbij aan Noord-Korea, de Verenigde Staten, China, etc. Nadat de kinderen genoeg informatie over hun land hebben gevonden, krijgt ieder groepje 1 tot 2 minuten om dit voor de klas te pitchen.</p>	<p>Samenwerken</p> <p>Informatie opzoeken</p> <p>Presenteren</p>	<p>laptops/ipads</p> <p>Papier</p>
<p>AFSLUITING</p> <p>tijsduur: 5 min</p>	<p>Sluit de les af door met de kinderen te bespreken wat ze van het kiesrecht in Nederland vinden of dat ze misschien liever een andere manier zouden willen zien zoals in de eerder opgezochte landen.</p> <p>Dok kan je aan de kinderen vragen of ze binnenkort misschien nog over een ander onderwerp betrekking tot de school willen discussiëren</p>	<p>Interactievorm</p>	

LESVOORBEREIDINGSFORMULIER LES 3

Lesdoelen:

Leerlingen leren over de ongelijke verdeling van macht, bezit en status en begrijpen dat dit kan verschillen van tijd en plaats. Ze leren ook of ze deze verdeling rechtvaardig vinden.

Leerlingen leren over universele waarden en mensenrechten en beseffen dat deze waarden en rechten overal ter wereld gelden.

Leerlingen leren over de achtergronden en oorzaken van wereldwijde ongelijkheid en onrechtvaardigheid en beseffen dat zij daar zelf iets aan kunnen bijdragen.

Leerlingen leren over de onderlinge afhankelijkheid tussen landen en werelddelen en beseffen dat zij deel uitmaken van een wereldwijde gemeenschap.

Leerlingen leren kritisch te kijken naar maatschappelijke vraagstukken en beseffen dat zij een rol hebben in het zoeken naar oplossingen.

Leerlingen leren respect te hebben voor andere culturen en levenswijzen en beseffen dat diversiteit een verrijking kan zijn voor de samenleving.

Leerlingen leren zich bewust te zijn van de invloed van hun eigen handelen op de wereld om hen heen en leren verantwoordelijkheid te nemen voor een

FASE	LEERACTIVITEIT	MID. WERKVORMEN	MATERIALEN
<p>ORIENTATIE / MOTIVERENDE OPENING</p> <p>Tijdsduur: 15 minuten</p>	<p>Verrassen Er ligt een grote mysterieuze envelop op de tafel. Vertel aan de kinderen dat deze envelop belangrijke informatie zit die nodig is bij wat er vandaag geleerd gaat worden. Leg de envelop terug op tafel en vertel dat je er later op terug komt. De aandacht en nieuwsgierigheid van de kinderen is hierbij getrokken.</p> <p>Voorkennis activeren Schrijf de woorden "Ongelijkheid, rechtvaardigheid en gelijkheid" op het bord. Vraag de leerlingen om in tweetallen kort te bespreken wat deze woorden voor hen betekenen. Geef hen hiervoor enkele minuten. Daarna laat je enkele tweetallen hun ideeën delen in de kring.</p> <p>Lesdoel benoemen Vertel de leerlingen dat vandaag jullie gaan praten over macht, bezit en status, en hoe dit leidt tot ongelijkheid in de wereld. Het doel van de les is om te begrijpen waarom sommige mensen meer macht hebben dan anderen en om na te denken over rechtvaardigheid.</p> <p>Lesverloop Vertel de leerlingen het volgende: "We gaan het eerst klassikaal hebben over macht, bezit en status. Wat betekenen deze begrippen en hoe verschilt dit over de wereld? Vervolgens gaan we aan de slag met verschillende casussen. Ten slotte bespreken we de casussen en maken we een woordweb met wat we geleerd hebben."</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Motiverende opening - Klassikale instructie 	<ul style="list-style-type: none"> - Mysterieuze envelop met plaatjes - Bord

<p>UITVOERING/ KERN</p> <p>tijdsduur: 40 minuten</p>	<p>Vraag de leerlingen wat ze al weten over macht, bezit en status en waarom sommige mensen meer macht hebben dan anderen. Schrijf de antwoorden mee op het bord zodat je het visueel maakt.</p> <p><i>Voorbeeldantwoorden:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Macht: Macht kan voortkomen uit verschillende bronnen, zoals leiderschap, kennis, geld of positie. Mensen met macht hebben vaak invloed en kunnen beslissingen nemen die anderen beïnvloeden. ● Bezit: Bezit verwijst naar de dingen die mensen in hun bezit hebben, zoals geld, eigendommen of middelen. Mensen met meer bezittingen hebben vaak meer mogelijkheden en toegang tot hulpbronnen. ● Status: Status verwijst naar iemands positie in de samenleving en de mate waarin ze worden gerespecteerd en gewaardeerd. Mensen met een hogere status worden vaak als belangrijker of invloedrijker beschouwd. <p>Leg uit dat in sommige delen van de wereld mensen meer macht hebben dan anderen. Bespreek kort enkele redenen waarom dit kan gebeuren en vul aan indien nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Geld: Mensen met meer geld hebben vaak meer mogelijkheden en invloed. Ze kunnen bijvoorbeeld betere scholing, gezondheidszorg en kansen krijgen. ● Invloedrijke posities: Sommige mensen hebben belangrijke functies of leiderschapsposities, zoals politici, zakenmensen of beroemdheden, waardoor ze meer macht hebben. ● Privileges op basis van geboorte: In sommige samenlevingen worden bepaalde groepen mensen bevoorrecht of benadeeld op basis van hun afkomst, zoals kaste, etniciteit of sociale klasse. <p>Pak nu de mysterieuze envelop erbij en maak die open. Haal er afbeeldingen uit van mensen uit verschillende tijden en plaatsen waaruit duidelijk is te zien hoeveel macht en status ze hebben. Laat de afbeeldingen aan de klas zien en vraag wat de leerlingen opvalt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Voorkennis activeren - Discussie en interactie - Beeldmateriaal - Groepswerk en casussen - Reflectie en meningsvorming 	<ul style="list-style-type: none"> - Bord - Envelop met afbeeldingen - Waslijn/touw en knijpers voor elk groepje - Pen en papier
--	--	--	--

Vraag wie er veel macht en status heeft en wie minder, en waarom ze dat denken. Dit kan eventueel in het groepje maar ook klassikaal. Vind een werkvorm die voor jouw groep werkt.

Doe hetzelfde met afbeeldingen van rijke en minder rijke buurten, zoals sloppenwijken in Rio en een rijke buurt in New York. Bespreek met de leerlingen wat ze op de afbeeldingen zien en hoe dit verband houdt met macht, bezit en status.

Leid een kort groepsgesprek waarin je de volgende vragen stelt:

- Hoe voelen jullie je bij deze afbeeldingen?
- Stel je voor dat je zelf in een van deze buurten zou wonen, hoe zou je je dan voelen?
- Vind je het eerlijk dat sommige mensen zo anders van elkaar leven? Waarom wel of waarom niet?

Hierna gaan de kinderen aan de slag met verschillende casussen. De kinderen hangen deze casussen op aan een waslijn van rechtvaardig tot onrechtvaardig en bekijken per casus dus hoe rechtvaardig dat is. Dit doen de kinderen in groepjes van ongeveer 4 leerlingen. Als elk groepje de casussen heeft opgehangen aan hun waslijn, worden de waslijnen klassikaal besproken. Hierbij wordt per groepje gekeken waar de casussen hangen, hoe dat verschilt ten opzichte van andere groepjes en hoe de groepjes de beslissing hebben gemaakt voor de plek op de waslijn en wordt er een klassikale waslijn gemaakt van de casussen. De casussen kan je afstemmen op de actualiteit en wat er speelt in je klas. Hierbij een aantal voorbeeld casussen waarbij je aan kunt denken:

- Een voetballer die meer betaald krijgt dan een verpleegkundige.
- Een rijk iemand die belasting ontduikt.
- Vrienden die elkaar voortrekken bij het kiezen van voetbalteams.

AFSLUITING Tijdsduur: 5 minuten	Sluit de les af door een woordweb te maken met wat de kinderen hebben geleerd.Laat de kinderen voornamelijk vertellen en vat samen.	- Reflecteren	- Bord
--	---	----------------------	---------------

Bijlage

Les 2
Bijlage

Tweede Kamer

Eerste Kamer

Gemeenteraad

Actief kiesrecht

Passief Kiesrecht

Kabinet

Les 3
Bijlage 1

Mark Rutte

●
●
Paleis

●
Arbeiders

- *Flatgebouw*

- *Portret Marie-Antoinette*

Kerk

Bijlage 2:

Sloppenwijk

Villa

•

Penthouse

•

Woonwijk

•